

Miencielowie (Mięcielowie) – dzieje chłopskiego rodu z Markłowic koło Cieszyna od XVIII do początku XX wieku¹

Michael Morys-Twarowski

Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Cieszynie

Genealogia uchodzi obecnie za najpopularniejszy przejaw zainteresowania przeszłością, także w Polsce. Wystarczy zwrócić uwagę, jak liczne są witryny internetowe związane z tą nauką pomocniczą historii². Tysiące genealogów zrzesza się w stowarzyszeniach, indeksuje metryki i wymienia się doświadczeniami. Jednocześnie przybywa prac naukowych poświęconych genealogii, przy czym w ostatnich trzech dekadach zdecydowanie zwiększa się w nich udział publikacji o rodach chłopskich³.

■ 1 Prace nad artykułem zostały sfinansowane przez Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie” w ramach czwartej edycji konkursu „Rekonstrukcja i archiwizacja genealogii rodzin zamieszkujących wieś Górnego Śląska” (2018).

2 S. Wells, *Inside the Genographic Project: The landmark DNA quest to decipher our distant past*, Washington DC 2006, s. 11 (*non vidi*) pisze o genealogii: „the second most popular American hobby after gardening (and the second most visited category of Web sites after pornography)”, [za:] R. Price-Robertson, *Ancestry, identity and meaning. The importance of biological ties in contemporary society*, [w:] *Families, policy and the law. Selected essays on contemporary issues for Australia*, red. A. Hayes, D. Higgins, Melbourne 2014, s. 25.

3 Trudno tu o liczby bezwzględne, bo nie ma całościowej bibliografii polskiej genealogii. Starsze publikacje częściowo notuje: W. Dworzaczek, *Genealogia*, Warszawa 1959. Jedyne zwarte opracowanie na ten temat: A. Celej, *Bibliografia genealogii i heraldyki polskiej za lata 1980–2001*, Warszawa 2006, trudno uznać za udane. Zob. T. Jurek [recenzja], „Kwartalnik Historyczny” 2008, R. 115, nr 2, s. 172–176. Z prac poświęconych rodom chłopskim spoza Śląska Cieszyńskiego zob. np. K. Górna, *Korgielowie z Pietny pod Krapkowicami w XVIII wieku*, „Genealogia. Studia i Materiały Historyczne” 1999, 11, s. 67–83; P. Szkutnik, *Rodzina chłopska w XIX wieku w okolicach Szadku*, „Biuletyn Szadkowski” 2004, 4, s. 7–29; R. Obetkon, *Ród Obetkonów*

Niniejszy artykuł jest poświęcony Miencielom (Mięcielom), jednemu z chłopskich rodów ze Śląska Cieszyńskiego. Jego przedstawiciele pojawiają się w źródłach już w 1. połowie XVII wieku, w kolejnym stuleciu zamieszkują co najmniej kilka miejscowości w okolicach Cieszyna. Postanowiłem skupić się na linii osiadłej w Markłowicach (obecnie w granicach Cieszyna), zdecydowanie wyróżniającej się na tle pozostałych. Cel artykułu stanowi przedstawienie losów kolejnego rodu zaliczającego się do elit chłopskich na Śląsku Cieszyńskim, co w przyszłości powinno zaowocować syntetycznym ujęciem, a także dostarczenie materiału dla autorów, którzy podejmą się napisania monografii Markłowic. Zarazem może zostać potraktowany jako punkt wyjścia do opracowania pełnej genealogii rodu Miencielów (Mięcielów).

Wcześniej o Miencielach (Mięcielach) nikt nie pisał, co nie dziwi, biorąc pod uwagę, że poszczególne rody chłopskie ze Śląska Cieszyńskiego nie cieszyły się szczególnym zainteresowaniem historyków⁴, a Markłowice – podobnie jak niemal wszystkie wioski wchłonięte przez Cieszyn – wciąż czekają na swoją monografię⁵.

Aby tekst nie zamienił się w nużącą litanię imion i dat, część *stricte* genealogiczną wraz z dokumentacją zdecydowałem się umieścić w aneksie. Liczby w nawiasach kwadratowych oznaczają miejsce w schemacie genealogicznym.

Źródła

Podstawowym źródłem do rekonstrukcji genealogii Miencielów (Mięcielów) były księgi metrykalne parafii rzymskokatolickiej pw. św. Marii Magdaleny w Cieszynie oraz metryki parafii ewangelicko-augsburskiej

na ziemi pszczyńskiej, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne” 2012, 139, s. 61–68; A. Paczyna, *Salamonowie z Połomii*, „Rocznik Muzeum »Górnośląski Park Etnograficzny«” 2016, t. 4, s. 138–166.

4 Zestawienie opracowań poświęconych rodowi chłopskim na Śląsku Cieszyńskim: M. Morys-Twarowski, *Dzieje rodu Morysów ze Śląska Cieszyńskiego od XVIII do początku XX wieku*, Chorzów 2016, s. 14–18. Z nowszych publikacji zob. np. I. Olesiak, W. Grajewski, *Trzy wieki rodu Wysłychów na Śląsku Cieszyńskim. Szkic genealogiczny*, „Pamiętnik Cieszyński” 2017, 22, s. 155–187.

5 J. Wróbel, *Z dziejów Mnisztwa*, Cieszyn 1980 (krótkie, ale treściwe opracowanie); L. Miękina, *Po bobreckich śladach... W stulecie powstania cmentarza, kościoła, seminarium nauczycielskiego w Bobrku koło Cieszyna*, Cieszyn 2010 (świetnie napisana książka, która koncentruje się na przełomie XIX i XX w.).

w Cieszynie, przechowywane w Bibliotece i Archiwum im. Tschammera w Cieszynie. Wykorzystałem też materiały znajdujące się w Archiwum Krajowym w Opawie (Zemský archiv v Opavě), Archiwum Państwowym w Cieszynie, Archiwum Państwowym w Bielsku-Białej i Książnicy Cieszyńskiej oraz w parafiach rzymskokatolickich pw. św. Michała Archanioła w Goleszowie i św. Jana Nepomucena w Pogwizdowie. Od połowy XIX wieku dochodzi cenne źródło w postaci prasy. Oprócz tytułów regionalnych ze Śląska Cieszyńskiego kwierendą objąłem gazety dostępne w bazie ANNO – Austrian Newspaper Online⁶. Można powiedzieć, że jest to standardowy zestaw źródeł w przypadku badań nad dziejami rodów chłopskich na Śląsku Cieszyńskim.

Pochodzenie nazwiska

Obecnie przedstawiciele rodziny używają wersji Mienciel albo Mięciel, aczkolwiek w źródłach w języku łacińskim i niemieckim pojawiają się jeszcze inne warianty (np. „Mentil”⁷ czy „Miencil”⁸). W dalszej części tekstu dla ułatwienia narracji przyjmuję wersję Mienciel, chociaż wersja Mięciel jest równie uprawniona⁹.

Zdaniem Władysława Milerskiego nazwisko wywodzi się od staropolskiego *miąć* (kruszyć, rozcierać na mąkę, mleć, gnieść) i gwarowego określenia *mięciel* (człowiek, który wykonuje w garbarstwie mięcie skór)¹⁰. Pierwsze wyjaśnienie podaje również Izabela Łuc w niedawno wydanym *Słowniku mieszkańców południowego Śląska XIX wieku*¹¹. Nazwisko Mienciel (Mięciel) wydaje się charakterystyczne dla Śląska Cieszyńskiego, co przemawiałoby jednak raczej za gwarową etymologią.

■ 6 ANNO – Austrian Newspaper Online, [a:] <http://anno.onb.ac.at/>, dostęp: 19.07.2018.

7 Parafia rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Cieszynie [dalej: PMMC], *Metryki ślubów*, t. 5, s. 149.

8 „Evangelische Kirchen-Zeitung für Österreich”, nr 19 z 1.10.1911, s. 320.

9 Swoją drogą, tak nazywa się najsłynniejszy żyjący potomek rodu, Marcin Mięciel (*1975), były reprezentant Polski w piłce nożnej. Urodził się w Gdyni, ale jego ojciec Adam (1952–2013), również piłkarz, pochodził z Cieszyna.

10 W. Milerski, *Nazwiska cieszyńskie*, Cieszyn 1996, s. 221.

11 I. Łuc, *Słownik nazwisk mieszkańców południowego Śląska XIX wieku*, Katowice 2016, s. 277.

Miencielowie na Śląsku Cieszyńskim w XVII i na początku XVIII wieku

Protoplastą rodu Miencielów był najpewniej **nieznany z imienia** [1] chłop, mieszkający w 1. połowie XVII wieku w Żukowie Dolnym, wsi położonej pod Cieszynem (obecnie w granicach Czeskiego Cieszyna) i należącej do Piastów cieszyńskich¹². Nazwisko Mienciel nie pojawia się w najstarszych urbarzach (spisach powinności) cieszyńskiego klucza dóbr książęcych, sporządzonych między 1577 a 1647 rokiem¹³. Można zatem wnioskować, że albo nie posiadali gruntu w Żukowie Dolnym, albo protoplasta rodu został odnotowany pod innym nazwiskiem.

Labilność chłopskich nazwisk w tym czasie na Śląsku Cieszyńskim nie była niczym niezwykłym. Przykładów nie trzeba szukać daleko. W 1680 roku Adam Mienciel, syn Jana [3], występuje w księdze gruntowej Żukowa Dolnego jako Adam Janeczko¹⁴.

Tymczasem w urbarzu z 1646 (1647) roku pojawia się dwóch właścicieli gruntu w Żukowie Dolnym nazwiskiem Joneczko: Jerzy i Andrzej¹⁵. Trudno jednak znaleźć nić łączącą ich z Miencielami. Jerzy Joneczko był synem „Fogtowego Janka”, gospodarstwo nabył w 1623 roku. Miał syna Macieja, któremu 27 maja 1660 roku (data dzienna określona jako dzień Bożego Ciała) sprzedał grunt, oraz córki: Małgorzatę, Zofię i Jadwigę, spłacone przez brata¹⁶. Z kolei Andrzej Joneczko w 1634 roku wykupił opuszczony grunt w Żukowie, co wpisano do ksiąg gruntowych w 1636 roku. W 1648 roku ziemię tę nabył Mikołaj Damek¹⁷.

■ 12 Krótki zarys historii Żukowa: J. Koudelová, *Nástin vývoje domkářských usedlostí a každodenního života obyvatel Dolního a Horního Žukova v kontextu současného obrazu obcí*, [w:] *Śladami Polaków na czeskim/austriackim Śląsku. Stopami Poláků v českém/rakouském Slezsku*, red. K. Czajkowski, A. Zářický, Częstochowa 2016, s. 308–309.

13 *Urbarz Cieszyński z 1577 r.*, wyd. I. Panic, Cieszyn 2001, s. 67–71; *Urbarz Cieszyński z 1621 r.*, wyd. I. Panic, Cieszyn 2003, s. 48–51 (wbrew całej dotychczasowej literaturze jestem zdania, że sporządzono go ponad 20 lat później; zagadnieniu temu zamierzam poświęcić osobny artykuł); *Urbarz cieszyńskiego klucza dóbr książęcych z 1646 roku*, wyd. I. Panic, Cieszyn 2005, s. 78–82 (w przeciwieństwie do wydawcy większość literatury datuje ten urbarz na 1647 r.).

14 Zemský archiv v Opavě [dalej: ZAO], Ústřední správa statků Knížecí komory těšínské, Těšín, inv. č. 4, Księga gruntowa Żukowa Dolnego z lat 1586–1717, s. 80.

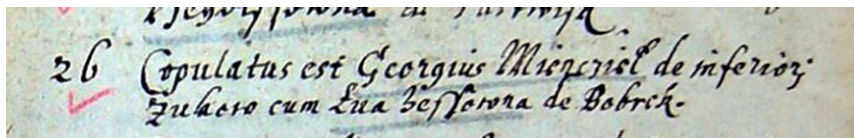
15 *Urbarz cieszyńskiego klucza dóbr książęcych z 1646 roku*, s. 79.

16 ZAO, Ústřední správa statků Knížecí komory těšínské, Těšín, inv. č. 4, Księga gruntowa Żukowa Dolnego z lat 1586–1717, s. 83–85.

17 Ibidem, s. 95–97.

Przypuszczalnie synami hipotetycznego protoplasty rodu byli pierwsi znani przedstawiciele rodziny: **Jerzy [2]** (*zap. ok. 1620–1625) i **Jan [3]** (†przed 10 IV 1679). Obaj pochodzili z Żukowa Dolnego. Jan w 1660 roku nabył grunt w rodzinnej miejscowości, który odkupił od Andrzeja Hanuska. W 1669 roku uzyskał od Abrahama z Ecken, regenta Komory Cieszyńskiej, zwolnienie od wszelkich powinności związanych z posiadanym gospodarstwem. Ziemia ta pozostawała w rękach kolejnych pokoleń Miencielów¹⁸.

Z kolei Jerzy [2] w 1647 roku poślubił Ewę Hes (Hess) z Bobrku koło Cieszyna (obecnie w granicach miasta) i przeniósł się do rodzinnej miejscowości żony. Zarówno Żuków Dolny, jak i Bobrek należały do prywatnej domeny książąt cieszyńskich, zatem przeprowadzka nie oznaczała zmiany pana feudalnego. Jerzy Mienciel przypuszczalnie był protestantem, w każdym razie z pewnością tego wyznania byli jego synowie Andrzej [4]¹⁹ i Jerzy [11]²⁰.

Ryc. 1. Metryka ślubu Jerzego Mienciela [2] i Ewy z domu Hes z 1647 roku

Źródło: PMMC, Metryki ślubów, t. 2, s. 15

Spośród potomków Jerzego [2] trzech weszło w posiadanie gruntów w Bobrku. Najstarszy z tej trójki **Andrzej [4]** w 1675 roku kupił gospodarstwo, co w 1678 roku potwierdzono na „wielkiej gromadzie”²¹. W 1711 roku sprzedał je zięciowi Andrzejowi Raszykowi²². Jak wspominałem, był protestantem, ale jego druga żona zmarła w 1735 roku jako

■ 18 ZAO, Ústřední správa statků Knižecí komory těšínské, Těšín, inv. č. 4, Księga gruntowa Żukowa Dolnego z lat 1586–1717, s. 78–80; ZAO, Urbariální komise slezská, díl I., sv. 1, inv. č. 202. Jan pozostawił synów Jana, Adama i Jerzego oraz córkę Zofię. 10 kwietnia 1679 r. ojcowski grunt wykupił Adam. Po śmierci Adama na gruncie gospodarowała wdowa po nim Ewa, a od 26 lipca 1705 r. syn Jan.

19 PMMC, Metryki zgonów, t. 1, s. 22.

20 PMMC, Metryki chrztów, t. 10, s. 32. Por. Biblioteka i Archiwum im. Tschammera w Cieszynie [dalej: BiAT], Metryki ślubów, t. 1, s. 144.

21 Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Cieszynie [dalej: APK/C], Komora Cieszyńska [dalej: KC], sygn. 2323, s. 88/2. Wymieniony w urbarzu z 1692 r.: V. Davídek, *O názvech a jménech Těšínska*, Opava 1949, s. 118.

22 APK/C, KC, sygn. 2323, s. 88/3.

katoliczka²³. Andrzej doczekał się licznego potomstwa²⁴. Można go nazwać protoplastą starszej linii Miencielów z Bobrku.

Drugi z synów Jerzego, którego stać było na kupno nieruchomości, **Adam** [7], w 1697 roku nabył chałupę w Bobrku²⁵ i cieszył się nią do śmierci. Dopiero 18 maja 1720 roku od pozostawionych przezeń sierot grunt odkupił Jakub Cieślak²⁶. Od Adama wywodzi się linia Miencielów z Markłowic.

Z kolei trzeci, **Jerzy** [11], w 1715 roku kupił grunt wójtowski od swojego szwagra Andrzeja Chmiela, wójta Bobrku²⁷, jednak już w 1719 roku sprzedał wójtostwo Jerzemu Chmielowi²⁸. Dał początek młodszej linii Miencielów z Bobrku²⁹.

Pierwsi Miencielowie w Markłowicach koło Cieszyna

Adam [7] doczekał się trzech synów. Losów najstarszego, **Jakuba** [17], nie udało mi się ustalić. Drugi, **Adam** [19], zmarł w 1715 roku w Bobrku w wieku zaledwie 25 lat. Według metryki zgonu był parobkiem i katolikiem³⁰. Najmłodszy, **Paweł** [20], zaledwie dwa dni po sprzedaży ojcowskiego gruntu, 25 maja 1720 roku, kupił chałupę w Markłowicach koło Cieszyna³¹.

Miejsce przeprowadzki nie dziwi, bo Markłowice były rodzinną miejscowością jego żony, Anny z domu Lojza³². Nieprzypadkowo też i Markłowice wchodziły w skład Komory Cieszyńskiej, dawnego kompleksu dóbr książęcych na Śląsku Cieszyńskim, stanowiących prywatną własność

■ 23 PMMC, Metryki zgonów, t. 2, s. 338.

24 PMMC, Metryki chrztów, t. 6, s. 27, 56; t. 7, s. 5, 9, 40, 73, 119; t. 9, s. 114.

25 APK/C, KC, sygn. 2323, s. 164/5; APK/C, KC, sygn. 1942/3, k. 83.

26 APK/C, KC, sygn. 1942/3, k. 83.

27 APK/C, KC, sygn. 2323, s. 126/8.

28 APK/C, KC, sygn. 1942/3, k. 2v.

29 PMMC, Metryki chrztów, t. 8, s. 147, 185; t. 10, s. 132.

30 PMMC, Metryki zgonów, t. 2, s. 27.

31 APK/C, KC, sygn. 1942/8, k. 294.

32 Anna Lojzówna urodziła się w Markłowicach jako córka Jana i Marii. Została ochrzczona 6 czerwca 1698 r.: PMMC, Metryki chrztów, t. 8, s. 65. W tym samym czasie w sąsiedniej Brzezówce mieszkała Anna Lojzówna, córka Adama i Anny, ochrzczona 6 marca 1698 r., luteranka, która 21 stycznia 1721 r. poślubiła Adama Szostoka: PMMC, Metryki chrztów, t. 8, s. 61; Metryki ślubów, t. 5, s. 163.

tytularnych książąt cieszyńskich, którymi od 1653 roku byli Habsburgowie lub ich powinowaci³³.

Paweł Mienciel jako zagrodnik w Markłowicach został odnotowany w spisach powinności chłopskich z 1722³⁴ i 1729 roku³⁵. Zagrodnicy byli swoistą „klasą średnią” wśród chłopów na Śląsku Cieszyńskim; większe gospodarstwa posiadali siedlacy, mniejsze chałupnicy. Paweł zmarł po 15 grudnia 1736 roku, przypuszczalnie między 1743 a 1752 rokiem³⁶. Był katolikiem, a w chwili ślubu zobowiązał się z żoną wychować dzieci w wierze katolickiej, z czego Miencielowie się wywiązali. Wymuszanie tego typu deklaracji było standardem w tym czasie. Najstarsza córka Pawła, **Anna [23]**, w 1750 roku wyszła za mąż za Jana Zientka, luteranina, i przy tej okazji również obiecywali, że ich dzieci będą katolikami³⁷.

Wiek dorosłego dożyło trzech synów Pawła: Jan [21], Paweł [22] i Jerzy [24]. Najmłodszy z tego grona, **Jerzy [24]**, zmarł młodo, mając 24 lata lub niewiele więcej. Według dopisku w spisie mieszkańców parafii św. Marii Magdaleny w Cieszynie, sporządzonym zapewne w 1752 roku, „obiit in Boruss.”, co dosłownie znaczy „zmarł w Prusach”. Pod tym określeniem można rozumieć też część Śląska, która w latach 40. XVII wieku została zagarnięta przez państwo Hohenzollernów.

Średni, **Paweł [22]**, początkowo gospodarował na rodzinnym gruncie w Markłowicach³⁸. 23 stycznia 1753 roku w Cieszynie poślubił Marię Śniegoniównę z Brandysu³⁹. Jako zagrodnik w Markłowicach pojawia się w urbarzu z 1755 roku⁴⁰. W 1762 roku sprzedał ziemię starszemu bratu Janowi [21]⁴¹, a sam przeniósł się do Brandysu, jednego z przedmieść Cieszyna. Pochodziła stamtąd jego żona Maria, która 28 stycznia 1762 roku

■ 33 O samej Komorze zob.: J. Chlebowczyk, *Gospodarka Komory Cieszyńskiej na przełomie XVII–XVIII oraz w pierwszej połowie XVIII w.*, Wrocław 1966.

34 APK/C, KC, sygn. 2554, k. 186a.

35 APK/C, KC, sygn. 2559, k. 217v.

36 Brak informacji o zgonie Pawła Mienciel w księdze zgonów parafii św. Marii Magdaleny w Cieszynie, która urywa się na 1743 r. Spis mieszkańców parafii cieszyńskiej z 1752 r. (później uzupełniany) wymienia w Markłowicach Annę, wdowę po Adamie Miencielu, wraz z dziećmi. Albo autor spisu pomylił imię męża Anny (Adam zamiast Paweł), albo wpisał matkę Pawła Mienciel, a przeoczył jego samego z żoną. Pierwsza opcja jest bardziej prawdopodobna.

37 PMMC, Metryki ślubów, t. 6, s. 66; Książnica Cieszyńska w Cieszynie, Biblioteka Dekanatu Cieszyńskiego – Rękopisy, sygn. 54, Spis protokołów przedmażeńskich katolików z parafii cieszyńskiej z ewangelikami, nr 30.

38 APK/C, KC, sygn. 1942/8, k. 294.

39 PMMC, Metryki ślubów, t. 6, s. 107.

40 APK/C, KC, sygn. 2561, k. 187; V. Davidek, *O názvech a jménech Těšínska...*, s. 118.

41 APK/C, KC, sygn. 1942/8, k. 294.

nabyła tam grunt pod numerem 13, należący wcześniej do jej zmarłego brata Andrzeja⁴². Paweł w księgach metrykalnych występuje później jako chałupnik w Brandysie nr 13, a w metrycy zgonu został określony jako „libertinus major casarius” (wolny wielki chałupnik). Zmarł 22 czerwca 1783 roku⁴³.

Marklowitz		
Dresch Gärtnier		
1 Jant Malijef		5
Grosz häußler		
1 Jozefum Wimmil		9
Grosz häußler		
1 Jozefum Wimmil		3
Grosz häußler		
1 Misel Wyzym		10

Ryc. 2. Jan Mienciel [21] w urbarzu z 1770 roku

Źródło: ZAO, Urbariałní komise slezská, Opava, inv. č. 1113, sign. 19–28

Jan [21], kolejny właściciel marklowickiego gruntu, od 13 stycznia 1753 roku był żonaty z Ewą Małyszówną, córką Jerzego, protestantką z Golezowa⁴⁴. Przez pewien czas mieszkał w rodzinnej miejscowości żony; tam przychodziły na świat ich starsze dzieci: Maria [29] (*1755)⁴⁵ i Jan [30] (*1763)⁴⁶. W 1762 roku Jan odkupił od młodszego brata grunt w Markłowicach⁴⁷. W tej miejscowości urodziło się jego najmłodsze dziecko, syn

■ 42 ZAO, Ústřední správa statků Knížecí komory těšínské, Těšín, inv. č. 11460, sign. G 331, k. 336v–337 [stara paginacja: k. 332v–333].

43 PPMC, Metryki zgonów, t. 4 B, s. 148.

44 Parafia rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Golezowie [dalej: PMAG], Metryki ślubów, t. 3, s. 3; por. też PPMC, Metryki chrztów, t. 12, s. 895 (wyznanie), 1153 (nazwisko panieńskie, wyznanie).

45 PMAG, Metryki chrztów, t. 3, s. 129.

46 PPMC, Metryki chrztów, t. 12, s. 895; PPMC, Metryki zgonów, t. 4 A, s. 67. W 1794 r. jego młodszy brat został nazwany jedynym synem Jana: BiAT, Metryki ślubów, t. 1, s. 1078.

47 APK/C, KC, sygn. 1942/8, k. 294.

Paweł [31] (*1768)⁴⁸. O ile na rodzinnej ziemi gospodarował od 1762 roku, a wedle urbarza z 1770 roku był „wielkim chałupnikiem”⁴⁹, to dopiero dziesięć lat później, 22 września 1772 roku, formalnie wykupił tę „halupę z kułkiem Pola” w Markłowicach⁵⁰. 20 listopada 1787 roku sprzedał grunt synowi Pawłowi⁵¹.

Zmiana wyznania pod koniec XVIII wieku

Miencielowie pod względem wyborów wyznaniowych wpisują się w pewien schemat typowy dla mieszkańców wsi koło Cieszyna, zaliczanych do dóbr książęcych (kameralnych). Choć za początek kontrreformacji w Księstwie Cieszyńskim uchodzi rok 1609, to radykalną zmianę przyniosły dopiero wydarzenia z lat 1653–1654. Po śmierci Elżbiety Lukrecji, ostatniej księżnej z dynastii Piastów, rządzącej w praktyce w duchu tolerancji religijnej, bezpośrednie rządy objęli Habsburgowie, którzy zaostrzyli politykę wyznaniową. W efekcie w wioskach książęcych (kameralnych) koło Cieszyna albo całe rodziny przyjmowały katolicyzm, albo przynajmniej niektóre linie. Identycznie było w przypadku Miencielów – w XVIII wieku ci z Markłowic byli katolikami, chociaż wśród ich kuzynów z Bobrku odnajdujemy też protestantów.

Na tym tle wyjątkowo prezentuje się **Paweł [31]** (*1768). Był synem katolika i protestantki. Został ochrzczony jako katolik, należałoby się spodziewać, że będzie wychowany w wierze ojca. W 1781 roku, kiedy miał 13 lat, cesarz Józef II wydał Patent tolerancyjny. Oprócz – jak wskazuje nazwa – tolerancji dla protestantów, przyniósł również uregulowanie w kwestii wyznania dzieci z małżeństw mieszanych. Decydująca miała być w tym wypadku religia ojca, a jedynie na Śląsku obowiązywała zasada, że synowie przejmują wyznanie po ojcu, a córki po matce. Otworzył jednocześnie furtkę dla konwersji⁵².

Tymczasem Paweł Mienciel musiał przejść na protestantyzm, bo już jako luteranin 18 lutego 1794 poślubił Marię, najstarszą córkę Jana Pelara (Pellara), wójta Mistrzowic koło Cieszyna, również luterankę⁵³. Z pewno-

■ 48 PMMC, Metryki chrztów, t. 13, s. 1153.

49 ZAO, Urbaniści komisje slezská, Opava, inv. č. 1113, sign. 19–28.

50 APK/C, KC 1942/8, k. 294v.

51 APK/C, KC 1942/8, k. 294v.

52 J. Spyra, *Śląsk Cieszyński w okresie 1653–1848*, Cieszyn 2012 [Dzieje Śląska Cieszyńskiego od zarania do czasów współczesnych, t. 4], s. 323.

53 BiAT, Metryki ślubów, t. 1, s. 1078.

ścią zmiana przepisów prawnych ułatwiła Pawłowi przejście z katolicyzmu na protestantyzm, ale decydująca była tu zapewne postawa matki, luteranki Ewy z Małyszów. Stryjeczne rodzeństwo Pawła, mieszkające w Brandy-sie, nie porzuciło przecież katolicyzmu.

W 1. połowie XIX wieku

Paweł [43], syn Pawła [31], uczył się w gimnazjum ewangelickim w Cieszynie – został jego uczniem 21 stycznia 1811 roku⁵⁴. 5 września 1820 roku poślubił Marię, córkę Jana Harwota, chałupnika w Mistrzowicach, protestantkę⁵⁵. Dwa i pół miesiąca później, 22 listopada 1820 roku, wykupił grunt chałupniczy w Markłowicach nr 3. Przy okazji musiał spłacić siostry⁵⁶. Przez pewien czas był wójtem Markłowic (jako taki poświadczony w 1842 roku)⁵⁷. W 1854 roku sprzedał ziemię swojemu synowi Pawłowi [V]⁵⁸, po czym przeniósł się z żoną do innej podcieszynskiej wioski – Ligoty Alodialnej (obecnie w granicach Czech). Maria zmarła tam 4 grudnia 1880 roku na astmę⁵⁹. Paweł przeżył żonę o trzy lata, zmarł 23 maja 1883 roku. W księdze metrykalnej jako przyczynę zgonu wpisano słabość starczą⁶⁰.

Maria i Paweł mieli pięcioro dzieci – wszystkie dożyły pełnoletności, co było ewenementem w tamtych czasach. Czworo z nich, Jan [47], Jerzy [49], Anna [50] i Andrzej [51], opuściło rodzinną miejscowość.

Jan [47] w 1832 roku został uczniem gimnazjum ewangelickiego w Cieszynie. Jako dorosły człowiek najpierw był chałupnikiem w Pogwizdowie, później zagrodnikiem w Żukowie Górnym (obecnie w granicach Czeskiego Cieszyna), następnie właścicielem gruntu w Kocobędzu nr 7⁶¹. **Jerzy [49]** w 1837 roku został uczniem tego samego gimnazjum ewangelickiego

■ 54 BiAT, Archiwum Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Cieszynie [dalej: APE-AC], sygn. 1677, Immatriculations-Buch des evangelischen Gymnasium von Teschen 1801–1840, s. 13.

55 BiAT, Metryki ślubów, t. 2, s. 260–261 [stara paginacja: k. 247].

56 APK/C, KC, sygn. 1942/8, k. 295–295v; APK/C, KC, sygn. 1942/170, k. 6v–7.

57 BiAT, APEAC, sygn. 1678, Immatriculations-Buch des evangelischen Gymnasium von Teschen 1840–1873/4, s. 21.

58 APK/C, KC, sygn. 1942/170, k. 8.

59 BiAT, Metryki zgonów, t. 4, s. 155–156 [stara paginacja: k. 128].

60 BiAT, Metryki zgonów, t. 4, s. 413–414 [stara paginacja: k. 206].

61 BiAT, Metryki chrztów, t. 8, s. 542; t. 9, s. 134; t. 10, s. 148; Metryki zgonów, t. 2, s. 550–551 (28 XII 1866 – zgon Adama, syna Jana Mienciel, właściciela gruntu w Żukowie Górnym nr 30); BiAT, APEAC, sygn. 1677, Immatriculations-Buch des evangelischen Gymnasium von Teschen 1801–1840, s. 135.

miejscowości męża⁶³. Sojka w latach 1864–1870 był wójtem Brzezówki⁶⁴. Również **Andrzej [51]** edukował się w gimnazjum ewangelickim w Cieszynie (od 1846 roku). Był siedlakiem w Trzyńcu, a później karczmarzem w Ligocie Alodialnej⁶⁵. W 1865 i 1886 roku występuje w dokumentach jako radny gminy Kocobędz, do której należała Ligota⁶⁶. Wybierano go też prezbyterem zboru ewangelicko-augsburskiego w Cieszynie⁶⁷.

W Markłowicach pozostał jedynie **Paweł [48]**, gospodarujący na rodzinnym gruncie pod numerem 3. Był radnym gminy Pogwizdów, do której należały Markłowice⁶⁸. Zmarł 28 września 1876 roku na tyfus⁶⁹. Sześć dni przed śmiercią sporządził testament, na mocy którego grunt w Markłowicach nr 3 przekazał najstarszemu synowi Pawłowi [53]⁷⁰.

Spośród synów Pawła [48] to wspomniany **Paweł [53]** gospodarował na rodzinnym gruncie w Markłowicach nr 3. Należał do Towarzystwa Ewangelickiej Oświaty Ludowej, stowarzyszenia założonego w 1881 roku przez księdza Franciszka Michejdę, którego celem było – jak głosił statut – „szerzenie między ludem ewangelickim polskim oświaty religijnej i ogólnej, w języku polskim, na gruncie chrześcijańsko-ewangelickim”⁷¹. **Andrzej [54]** był chałupnikiem w Markłowicach nr 18 i buchalterem⁷². **Jana [63]** (*1874) odnotowano jako stolarza w Markłowicach i członka Towarzystwa Ewangelickiej Oświaty Ludowej⁷³. Z kolei najmłodszy **Jerzy [65]** (*1877)

■ 63 BiAT, APEAC, sygn. 1678, Immatriculations-Buch des evangelischen Gymnasiums von Teschen 1840–1873/4, s. 21; BiAT, Metryki ślubów, t. 3, s. 15–16.

64 M. Morys-Twarowski, *Wójtowie na Śląsku Cieszyńskim 1864–1918. Studium prozopograficzne*, t. 1, Kraków 2018, s. 215–216.

65 BiAT, APEAC, sygn. 1678, Immatriculations-Buch des evangelischen Gymnasiums von Teschen 1840–1873/4, s. 55; ZAO, Sbirka matrik Severomoravského kraje [dalej: SMSK], sign. ET VII 91, Metryki zgonów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1900 rok, k. 107; BiAT, Metryki ślubów, t. 3, s. 119–120, 323–324; BiAT, Metryki zgonów, t. 2, s. 408–409 [stara paginacja: s. 203–204].

66 „Silesia. Kalender für das Herzogthum Schlesien...” 1866, Teschen 1865, s. 22; ZAO, Zemský výbor slezský Opava, inv. č. 331, sign. 8 B, karton 518.

67 Np. w 1889 r.: „Nowy Czas”, nr 12 z 16.06.1889, s. 93.

68 „Silesia. Kalender für das Herzogthum Schlesien...” 1866, Teschen 1865, s. 22.

69 BiAT, Metryki zgonów, t. 4, s. 7–8 [stara paginacja: k. 4].

70 APK/C, Bezirksgericht Teschen, sygn. 1115, nr UV 49/76.

71 „Przyjaciel Ludu” (Nawsie), nr 2 z 18.01.1885, s. 16. O samym stowarzyszeniu zob.: E.M. Mrowiec, „Towarzystwo Ewangelickie Oświaty Ludowej” w Cieszynie (1881–1905) – stan badań, „Rocznik Teologiczny” 2013, 55, nr 1–2, s. 139–159.

72 BiAT, Metryki chrztów, t. 13, s. 302; J. Szuścik, *Życiorys „Pamiętnik nauczyciela”*, wyd. W. Marchoń, Toruń 2011, s. 121.

73 ZAO, SMSK, sign. ET II 21, Metryki ślubów parafii ewangelicko-augsburskiej w Bystrzycy 1883–1905, k. 218; *Sprawozdanie ze stanu Towarzystwa ewang. oświaty ludowej za rok 1889*, Cieszyn 1890, s. 5.

pracował jako pocztmistrz w Morawskiej Ostrawie. W 1910 roku składał się na budowę kościoła ewangelickiego we Frydku⁷⁴.

Ryc. 4. Nagrobek Anny Mienciel z domu Welszar, żony Andrzeja Mienciel [54], na cmentarzu ewangelickim w Cieszynie-Markłowicach

Źródło: cieszynnewangelicki.artlookgallery.com

Paweł Mienciel (*1881) – nauczyciel i działacz polityczny

Najsłynniejszym przedstawicielem kolejnego pokolenia Miencielów z Markłowic był **Paweł** [73], syn Andrzeja [54]. Urodził się 16 listopada 1881 roku w Markłowicach⁷⁵. Kształcił się w szkole wydziałowej w Cieszynie. Razem z nim uczył się Jan Szuścik (1879–1940), późniejszy nauczyciel i polski działacz narodowy. Chłopcy nie cierpieli się, a w pamiętniku Szuścika znalazł się nawet opis ich bijatyki na krzesła⁷⁶.

■ 74 ZAO, SMSK, sign. ET VII 95, Metryki ślubów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1904 rok, k. 69; „Poseł Ewangelicki”, nr 6 z 6.02.1910, s. 5.

75 ZAO, SMSK, sign. ET VII 19, Metryki chrztów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1881 rok, k. 14.

76 J. Szuścik, *Życiorys...*, s. 135. O samym Szuściku zob. jego najnowszy biogram: W. Marcoń, *Szuścik Jan, pseud. J. Sz. (1879–1940), działacz polityczny, poseł na Sejm Śląski, pedagog, pisarz*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 49, 2014, s. 409–411.

Mienciel uczył się później w Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie. Pracę zawodową rozpoczął w 1901 roku, a egzamin nauczycielski zdał w listopadzie 1903 roku⁷⁷. Jak pisał w okresie międzywojennym niechętny mu Szuścik:

Należał ciałem do Polski, lecz duszę miał wsteczną i zrenegacją, niemiecką, jako nauczyciel był adiutantem zakłady naszego nauczycielstwa śląskiego, renegata Józefa Koźdonia, kierownika polskiej szkoły z Międzywiesia pod Skoczowem, późniejszego posła Komory arcyksiężęcej do Sejmu Śląskiego, wielkiego szkodnika sprawy narodowej, obecnie burmistrza w Czeskim Cieszynie⁷⁸.

Mienciel we wrześniu 1901 roku został nauczycielem w szkole ewangelickiej w Skoczowie, zwanej „na Kępie”, do której uczęszczały dzieci z kilkunastu okolicznych miejscowości. Uczono tam w języku polskim, ojczystym uczniów. Kierownikiem szkoły był Józef Koźdoń, postać, która w publicystyce przeżywa swój renesans, a wciąż czeka na biografię spełniającą naukowe standardy.

Początkowo stosunki Mienciel i Koźdonia układały się źle. W artykule opublikowanym w 1939 roku na łamach „Ewangelickiego Posła Cieszyńskiego” Jan Sławiczek pisał, że Koźdoń karcił młodszego kolegę za niemczenie nazwisk. Na czym polegał jednak „incydent z naucz. Miencielem przed starostą Menczille [Maurycy (Moritz) Miencil, starosta bielski – M.M.T.]” nie udało mi się dowiedzieć⁷⁹.

Rychło jednak Koźdoń zmienił poglądy, stając się zwolennikiem stronictwa (pro)niemieckiego, a w 1909 roku jako jego kandydat wygrał niedemokratyczne elektorskie wybory do Sejmu Krajowego w Opawie. Mienciel dzielnie sekundował Koźdoniowi. Już w 1907 roku w czasie wyborów gminnych w Skoczowie pomagał mu w agitacji, a nawet – jak podaje „Gwiazdka Cieszyńska” – miał z tego powodu zwolnić dzieci do domu⁸⁰. Można uznać Mienciel a nawet za jednego z aktywniejszych działaczy „Deutschfreundlichen Partai”, skoro w tymże roku był jej mężem zaufania⁸¹.

■ 77 *Schlesischer Schul- und Lehrer-Schematismus*, Jägerndorf 1912, s. 56.

78 J. Szuścik, *Życiorys...*, s. 121.

79 J. Sławiczek, *Szkoła ewangelicka w Skoczowie*, „Ewangelicki Posł Cieszyński”, nr 35 z 26.08.1939, s. 5. Data podjęcia pracy: „Ślązak”, nr 6 z 11.02.1911, s. 5.

80 „Gwiazdka Cieszyńska”, nr 36 z 4.05.1907, s. 178.

81 Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Bielsku-Białej, Bezirks-hauptmannschaft in Bielitz, sygn. 875, s. 529.

Bujnie rozwijająca się na Śląsku Cieszyńskim prasa lubowała się w politycznych polemikach, okraszonych personalnymi prztyczkami. W przypadku Miencielu szczególnie bogaty pod tym względem był rok 1910. Z „Gwiazdką Cieszyńską”, organem katolickiego skrzydła polskiego ruchu narodowego, wyklócał się o ocenę właśnie zmarłego Karla Luegera, burmistrza Wiednia⁸². Tymczasem „Głos Ludu Śląskiego”, reprezentujący tzw. radykałów frysztackich, trzeci nurt w ramach polskiego ruchu narodowego, szydził z obecności Miencielu w Krakowie na obchodach 600-lecia bitwy pod Grunwaldem:

Ja, a teraz wam też muszem powiedzieć, że też w Krakowie był nauczyciel Mienciel, co to pisze do „Ślązoka” [gazeta redagowana przez Koźdonia – M.M.T.]. Bydziecie wydziec, że ta myrcha [gw. człowiek przewrotny, także padlina – M.M.T.] bydzie wydziwiół w „Ślązkoku”, że tam bydzie przezywał Poloków, a chwolił Niemców⁸³.

Na łamach tej gazety opisywano nawet relacje Pawła Miencielu z rodzicami, którzy posłali dzieci do niemieckich szkół w Cieszynie:

No tóż dzieciska chodżyły do tego Cieszyna i po poru rokach już zaczęły szwandrac po niemiecku, przezywały ją czasem tak, że biedaczka, widząc że i chłop z dzieckami dierzży, pomału ze żalości poszła na drugi świat. Mówiła też nieraz staremu za życia: „Ty, mie się zdo, że ci się dzieci kiedysikej odwdzięczą za te niemiecką wyćwike w mieście”.

I tak się też stał. [Andrzej – M.M.T.] Mienciel po śmierci żony chałupę doł zapisać dziewuchom, wielkim Niemkom i synowi hauptślazakowcowi [...]. Dziewuszki sie mają dobrze, nikiere sie pożyniły, majątkiem sie podzieliły, a stary ojciec, co to kiedysik taki herny był ze swich dzieci, że sie uczą bildonku wyższego – opuszczony teraz zostół przez te bildowane dzieci i nimo czasem z czego żyć, musi nieroz żyć z łaski dobrych sąsiadów.

Smutna to, ciężka, lecz zasłużona kara dla ojca, co nigdy nie powinien nosić nos wysoko! Gdyby był cerki swoi i synalka wychowół w duchu macierzyńskim, gdyby im nie był pozwolił powiać pychy niemiecki, to mógł być syn dzisiok pożytecznym rechteorem kany wśród swoich, a cerki dobrimi gospodyniami. Bo cóż z tego, że mają kłobuk

■ 82 „Gwiazdka Cieszyńska”, nr 27 z 2.04.1910, s. 1–2; nr 43 z 28.05.1910, s. 1; „Ślązak”, nr 15 z 9.04.1910, s. 3.

83 „Głos Ludu Śląskiego”, nr 31 z 30.07.1910, s. 6.

na głowie, kie kopaczki żodno do ręki wziąć nie chce, a mając za męża urzędnika, ojca starego się wyrzeka, wstydzi⁸⁴.

Mienciel albo któryś z jego kolegów nie pozostał dłużny, nazywając na łamach „Ślązaka” autora tekstu „karcianym pijanicą” i „polskim chłystkiem”⁸⁵.

Nie tylko polityka wypełniała życie skoczowskiego nauczyciela. Wygłaszał referaty na posiedzeniu Stowarzyszenia Nauczycieli (*Lehrenverein*) w Skoczowie⁸⁶. Udzielał się też społecznie, w sierpniu 1910 roku na jego wniosek goście na weselu Pawła Samca, zagrodnika z Bystrzycy (obecnie na Zaolziu), i Emilii Leichter z Międzywiescia złożyli składkę pieniężną na sierociniec w Skoczowie⁸⁷.

W grudniu 1910 roku „Gwiazdka Cieszyńska” doniosła, że:

Paweł Mienciel, redaktor „Ślązaka”, który w wolnych chwilach od zajęć redaktorskich jest także nauczycielem szkoły międzywieskiej, mianowany został nauczycielem niemieckiej szkoły wydziałowej w Gruszowie. „Nordmark” umie być wdzięcznym; wynagrodził Mienciela za bałamucenie ludności polskiej w „Ślązaku”⁸⁸.

Mienciel opuścił Skoczów 5 lutego 1911 roku, żegnany przez spore grono okolicznych chłopów, którzy odprowadzili go na dworzec kolejowy⁸⁹. W Gruszowie (Hrušov, obecnie w granicach Ostrawy) ciągle pozostał aktywny na niwie publicznej⁹⁰. Pracował tam ledwie kilka miesięcy, bo 1 października 1911 roku został dyrektorem Ewangelickiej Szkoły Ludowej we Lwowie⁹¹.

Nominacja gminy ewangelickiej we Lwowie wzbudziła duże emocje. Wybór Mienciela zaowocował protestami polskich narodowców, część zborowników wystosowała nawet protest do Naczelnej Rady Kościelnej

■ 84 „Głos Ludu Śląskiego”, nr 26 z 22.06.1912, s. 7.

85 „Ślązak”, nr 27 z 6.07.1912, s. 5.

86 „Schlesisches Schulblatt”, nr 1 z 5.01.1907, s. 12; nr 5 z 5.03.1907, s. 59; nr 24 z 20.12.1907, s. 276.

87 „Nowy Czas”, nr 35 z 28.08.1910, s. 280.

88 „Gwiazdka Cieszyńska”, nr 102 z 21.12.1910, s. 3.

89 „Ślązak”, nr 6 z 11.02.1911, s. 5.

90 Np. „Ślązak”, nr 24 z 17.06.1911, s. 5.

91 L. Kintzi, *Aus der Geschichte der Evangelischen Volksschule in Lemberg*, [w:] *Heimat Galizien. Ein Gedenkbuch*, t. 1, red. J. Krämer, Stuttgart 1965 [reprint Stuttgart 1980], s. 199.

w Wiedniu⁹². W grudniu 1911 roku „Głos Ludu Śląskiego” pisał zjadliwie pod adresem Mienciela: „Tak, tak, galicyjski chlebiczek by się jadło! Na szczęście Polacy nie tacy głupi i nie ścierpią zakały pośród siebie”⁹³. W lutym 1912 roku endecki polityk Ernest Adam oświadczył, że „Koło Ewangelików Polaków zaprotestowało [...] w Radzie Szkolnej Krajowej przeciwko zatwierdzeniu nominacji pana Mienciela i zdecydowane jest wyczerpać wszelkie przysługujące mu środki prawne, aby nie dopuścić do stworzenia i utrwalenia się we Lwowie kuźni hakatyizmu”⁹⁴.

Ciekawie potoczyły się dalsze losy Mienciela. W 1916 roku został mianowany inspektorem szkolnym z zadaniem organizowania szkolnictwa w części Królestwa Polskiego znajdującego się pod austriacką okupacją⁹⁵. W 1918 roku za pracę w „referacie szkolnym generalnego gubernatorstwa w Lublinie” otrzymał austriacki Złoty Krzyż Zasługi z Koroną na wstędze Medalu Waleczności⁹⁶.

W kwietniu 1920 roku „Poseł Ewangelicki” donosił, że:

Pan Paweł Mienciel, były nauczyciel szkoły tutejszej [tj. w Międzywiciu – M.M.T.], dawniej podpora ślązakowszczyzny, obecnie jako dobry syn swojej ojczyzny polskiej służy w charakterze urzędnika w wojsku polskim⁹⁷.

Według relacji Szuścika po zakończeniu I wojny światowej zajmował się paskarstwem, a później znalazł pracę w Ministerstwie Poczty i Telegrafów za urzędowania Bogusława Miedzińskiego (był ministrem w latach 1926–1929). Zwolniony przez jego następcę Ignacego Boenera, został akwizytorem „Gazety Polskiej”, redagowanej przez Miedzińskiego⁹⁸. Dalszych losów Mienciela nie udało mi się ustalić⁹⁹, podobnie jak informacji na temat jego życia rodzinnego¹⁰⁰.

■ 92 „Kurier Lwowski”, nr 475 z 18.10.1911, s. 4; „Evangelische Kirchen-Zeitung für Österreich”, nr 19 z 1.10.1911, s. 320; nr 21 z 1.11.1911, s. 351.

93 „Głos Ludu Śląskiego”, nr 50 z 16.12.1911, s. 4.

94 „Kurier Lwowski”, nr 73 z 15.02.1912, s. 6.

95 „Kurier Lwowski”, nr 148 z 22.03.1916, s. 1.

96 „Ślązak”, nr 14 z 6.04.1918, s. 5.

97 „Poseł Ewangelicki”, nr 17 z 24.04.1920, s. 4.

98 J. Szuścik, *Życiorys...*, s. 121.

99 Kwerendą objąłem m.in. bazę nagrobków na cmentarzach w Cieszynie w serwisie Grobonet i zasoby Śląskiej Biblioteki Cyfrowej

100 Kwerendą objąłem indeks chrztów parafii ewangelickiej w Skoczowie za lata 1901–1910, gdzie brak nazwiska Mienciel/Mięciel: Parafia ewangelicko-augsburska w Skoczowie, Rejestr chrztów, t. 2 (1890–1933).

Podsumowanie

Udało się odtworzyć genealogię Miencielów z Markłowic koło Cieszyna, uwzględniając także wcześniejsze pokolenia, osiadłe w Bobrku i Żukowie Dolnym. Przy okazji opracowano zarys biogramu najsłynniejszego przedstawiciela rodu – Pawła (*1881), nauczyciela, w czasach austriackich współpracownika Józefa Koźdonia, lidera Śląskiej Partii Ludowej. Zebrano materiał przydatny w badaniach między innymi nad demografią historyczną, imiennictwem chłopów na Śląsku Cieszyńskim i przebiegiem kontrreformacji w tym regionie.

Z racji charakteru źródeł dzieje Miencielów z Markłowic to przede wszystkim litania dat, filiacji i koicji. Jednak za nimi kryją się ludzie z krwi i kości, ze swoimi wadami i zaletami, często porywani przez wiatr historii, jak chociażby **Paweł Mienciel** [72], który musiał w czasie I wojny światowej przywdziać austriacki mundur i zmarł w marcu 1916 roku w wieku lat 20 w szpitalu polowym w Jakubeny (Iacobeni) na dalekiej Bukowinie¹⁰¹. Jeżeli zgrabimy ich z pola widzenia, nasza wiedza o przeszłości będzie niepełna.

ANEKS

Genealogia Miencielów z Markłowic koło Cieszyna

Wykaz skrótów

*	narodziny
†	zgon
∞	ślub
=(?)	zapewne ten sam/zapewne ta sama
2v.	<i>secundo voto</i> (po raz drugi zamężna)

Pierwsze pokolenie

1. N.N.(?), hipotetyczny protoplasta Miencielów.

Drugie pokolenie

2. **Jerzy** *zap. ok. 1620–1625 Żuków Dolny †przed 1692 (Bobrek?)¹⁰² ∞1) 26 I 1647 Ewa Hes (Hess) z Bobrku¹⁰³ ∞2) 21 II 1677 Ewa Małyżkowa, wdowa z Bobrku¹⁰⁴ (*ok. 1647 †10 III 1717 Bobrek?)¹⁰⁵.

3. **Jan** †między 28 X 1669 a 9 IV 1679 (Żuków Dolny?)¹⁰⁶.

Trzecie pokolenie – potomstwo Jerzego [2]

4. **Andrzej** *1647–1654 Bobrek¹⁰⁷ †1 V 1715 Bobrek¹⁰⁸ ∞1) 2 VII 1673 Ewa Gawron z Gumien¹⁰⁹; ∞2) 28 VIII 1712 Zuzanna Figula z Bobrku¹¹⁰ †20 II 1735 Bobrek¹¹¹.

5. **Michał** *1647–1654 Bobrek¹¹² †16 VIII 1732 Frysztackie Przedmieście (Cieszyn)¹¹³ ∞31 I 1683 Estera Tomsa †14 III 1726¹¹⁴.

6. **Ewa** *Bobrek (chrzest 14 XI 1655) ∞5 VII 1676 Andrzej Gaś z Bażanowic¹¹⁵.

7. **Adam** *Bobrek (chrzest 25 IX 1661)¹¹⁶ ∞28 I 1685 Ewa Głuszek¹¹⁷.

8. **Zuzanna** *Bobrek (chrzest 20 I 1664)¹¹⁸.

9. **Marianna** *Bobrek (chrzest 6 I 1666) = (?) Anna *Bobrek ∞29 IX 1686 Maciej Urbanek z Bobrku¹¹⁹.

■ 102 Nie znalazłem informacji o jego śmierci w metrykach zgonów parafii św. Marii Magdaleny w Cieszynie, prowadzonych od 1692 r., zatem przypuszczalnie zmarł przed tą datą.

103 PMMC, Metryki ślubów, t. 2, s. 15.

104 PMMC, Metryki ślubów, t. 3, s. 161–162.

105 PMMC, Metryki zgonów, t. 2, s. 65.

106 ZAO, Ústřední správa statků Knížecí komory těšinské, Těšín, inv. č. 4, Księga gruntowa Żukowa Dolnego z lat 1586–1717, s. 78–80; ZAO, Urbariałni komise slezská, díl I., sv. 1, inv. č. 202.

107 Filiacja nie jest podana wprost, ale wskazują na nią przesłanki chronologiczne i geograficzne, dodatkowo świadkiem na pierwszym ślubie Andrzeja Mienciela był Andrzej Hes, niewątpliwie tożsamy z bratem Ewy z Hesów Miencielowej. Nie zachowała się księga chrztów parafii św. Marii Magdaleny w Cieszynie z lat 1642–1654.

108 PMMC, Metryki zgonów, t. 1, s. 22.

109 PMMC, Metryki ślubów, t. 3, s. 136.

110 PMMC, Metryki ślubów, t. 5, s. 20.

111 PMMC, Metryki zgonów, t. 2, s. 338.

112 Filiacja nie jest podana wprost, ale wskazują na nią przesłanki chronologiczne i geograficzne.

113 PMMC, Metryki zgonów, t. 2, s. 320.

114 PMMC, Metryki ślubów, t. 4, s. 10; PMMC, Metryki zgonów, t. 2, s. 236.

115 PMMC, Metryki chrztów, t. 3, s. 10; PMMC, Metryki ślubów, t. 3, s. 157.

116 PMMC, Metryki chrztów, t. 4, s. 11.

117 PMMC, Metryki ślubów, t. 4, s. 27. Świadcami ślubu byli Andrzej Hes i Paweł Hes.

118 PMMC, Metryki chrztów, t. 4, s. 47.

119 PMMC, Metryki chrztów, t. 4, s. 73; PMMC, Metryki ślubów, t. 4, s. 41. Świadcami ślubu byli Andrzej Hes i Michał Herman.

10. **Jadwiga** *Bobrek (chrzest 2 IX 1668)¹²⁰ = (?) **Jadwiga** ∞30 X 1706 Andrzej „Banity” z Bobrku¹²¹.

11. **Jerzy** *Bobrek (chrzest 25 III 1678)¹²² ∞przed 1705 Elżbieta †24 V 1741 Bobrek¹²³.

12. **Jan** *Bobrek (chrzest 31 VIII 1681)¹²⁴.

Trzecie pokolenie – potomstwo Jana [3]

13. **Jan** †po 10 IV 1679¹²⁵.

14. **Adam** †przed 22 VII 1705¹²⁶ ∞29 VII 1681 Ewa Kubiczek¹²⁷.

15. **Jerzy** †po 10 IV 1679¹²⁸.

16. **Zofia** †po 10 IV 1679¹²⁹.

Czwarte pokolenie – potomstwo Adama [7]

17. **Jakub** *Bobrek (chrzest 15 VII 1687)¹³⁰.

18. **Maria** *Bobrek (chrzest 2 IX 1688)¹³¹.

19. **Adam** *Bobrek (chrzest 20 XII 1690)¹³² †6 VII 1715 Bobrek¹³³.

20. **Paweł** *Bobrek (chrzest 30 VII 1692)¹³⁴ ∞4 II 1720 Anna Lojza¹³⁵ †po 24 IX 1772¹³⁶.

■ 120 PPMC, Metryki chrztów, t. 4, s. 29.

121 PPMC, Metryki ślubów, t. 4, s. 176.

122 PPMC, Metryki chrztów, t. 7, s. 5.

123 PPMC, Metryki zgonów, t. 2, s. 429.

124 PPMC, Metryki chrztów, t. 7, s. 48.

125 ZAO, Ústřední správa statků Knížecí komory těšínské, Těšín, inv. č. 4, Księga gruntowa Żukowa Dolnego z lat 1586–1717, s. 78–80.

126 ZAO, Ústřední správa statků Knížecí komory těšínské, Těšín, inv. č. 4, Księga gruntowa Żukowa Dolnego z lat 1586–1717, s. 80–81, 175.

127 ZAO, SMSK, sign. Ka VII 5, Metryki ślubów parafii rzymskokatolickiej w Cierlicku 1679–1702, k. 2.

128 ZAO, Ústřední správa statků Knížecí komory těšínské, Těšín, inv. č. 4, Księga gruntowa Żukowa Dolnego z lat 1586–1717, s. 78–80.

129 Ibidem.

130 PPMC, Metryki chrztów, t. 7, s. 121.

131 PPMC, Metryki chrztów, t. 7, s. 131.

132 PPMC, Metryki chrztów, t. 7, s. 145.

133 PPMC, Metryki zgonów, t. 2, s. 27.

134 PPMC, Metryki chrztów, t. 8, s. 8.

135 PPMC, Metryki ślubów, t. 5, s. 149.

136 APK/C, KC, sygn. 1942/8, k. 294v.

Piąte pokolenie – potomstwo Pawła [20]

21. **Jan** *Markłowice (chrzest 19 XI 1720)¹³⁷ †przed 18 II 1794¹³⁸
∞13 I 1753 Ewa Małysz, córka Jerzego, protestantka z Golezowa¹³⁹.
22. **Paweł** *Markłowice (chrzest 6 XII 1722)¹⁴⁰ †22 VI 1783 Brandys¹⁴¹
∞23 I 1753 Maria Śniegoń z Brandysu¹⁴².
23. **Anna** *Markłowice (chrzest 25 III 1724) ∞26 IV 1750 Jan Ziętek, luteranin
rodem z Ligoty, służący w Markłowicach¹⁴³.
24. **Jerzy** *Markłowice (chrzest 11 IV 1727)¹⁴⁴ †krótko po 1751 w Prusach¹⁴⁵.
25. **Ewa** *Markłowice (chrzest 9 XI 1728) ∞15 I 1760 Jan Chmiel, katolik
z Bobrku¹⁴⁶.
26. **Maria** *Markłowice (chrzest 2 II 1732)¹⁴⁷ ∞3 XI 1767 Jan Madaj, katolik
z Gumien¹⁴⁸.
27. **Zuzanna** *Markłowice (chrzest 29 X 1734) †24 I 1740¹⁴⁹.
28. **Andrzej** *Markłowice (chrzest 15 XII 1736)¹⁵⁰ †1742–1752¹⁵¹.

Szóste pokolenie – potomstwo Jana [21]

29. **Maria** *Golezów (chrzest 23 V 1755)¹⁵².

■ 137 PMMC, Metryki chrztów, t. 10, s. 75. Według spisu mieszkańców parafii św. Marii Magdaleny w Cieszynie z 1752 r. Jan Mienciel miał 30 lat, Paweł – 28, a Jerzy – 24.

138 BiAT, Metryki ślubów, t. 1, s. 1078.

139 PMAG, Metryki ślubów, t. 3, s. 3; por. też PMMC, Metryki chrztów, t. 12, s. 895 (wyznanie), 1153 (nazwisko panięskie, wyznanie).

140 PMMC, Metryki chrztów, t. 10, s. 125.

141 PMMC, Metryki zgonów, t. 4 B, s. 148.

142 PMMC, Metryki ślubów, t. 6, s. 107. Świadcami ślubu byli Jan Siostrzonek i Jerzy Matloch. Maria była córką Adama Śniegonia i Zuzanny z Kołdrów. Urodziła się w Brandysie. Została ochrzczona 16 sierpnia 1737 r.: PMMC, Metryki chrztów, t. 11, s. 97.

143 PMMC, Metryki chrztów, t. 10, s. 168; PMMC, Metryki ślubów, t. 6, s. 66; Książnica Cieszyńska w Cieszynie, Biblioteka Dekanatu Cieszyńskiego – Rękopisy, sygn. 54, Spis protokołów przedmażeńskich katolików z parafii cieszyńskiej z ewangelikami, nr 30.

144 PMMC, Metryki chrztów, t. 10, s. 272.

145 PMMC, Spis mieszkańców parafii cieszyńskiej z 1752 r.

146 PMMC, Metryki chrztów, t. 10, s. 325; PMMC, Metryki ślubów, t. 6, s. 202.

147 PMMC, Metryki chrztów, t. 10, s. 420.

148 PMMC, Metryki ślubów, t. 6, s. 380.

149 PMMC, Metryki chrztów, t. 11, s. 22; PMMC, Metryki zgonów, t. 2, s. 409.

150 PMMC, Metryki chrztów, t. 11, s. 81.

151 Brak go w spisie mieszkańców parafii cieszyńskiej z 1752 r. Brak księgi zgonów cieszyńskiej parafii z lat 1743–1774, a w zachowanych do 1742 r. tomach nie udało się odnaleźć informacji o jego śmierci.

152 PMAG, Metryki chrztów, t. 3, s. 129.

30. **Jan** *Goleszów (chrzest 11 IV 1763) †20 I 1778 Markłowice¹⁵³.

31. **Paweł** *Markłowice (chrzest 13 III 1768)¹⁵⁴ †13 V 1809 a 21 I 1811¹⁵⁵ ∞18 II 1794 Maria Pelar (Pellar), protestantka z Mistrzowic¹⁵⁶ (2v. 20 XI 1810 Jan Janik, zamieszkały w Hażlachu, syn chałupnika z Golasowic)¹⁵⁷.

Szóste pokolenie – potomstwo Pawła [22]

32. **Jan** *Markłowice (chrzest 3 X 1754)¹⁵⁸.

33. **Maria** *ok. 1756 †23 V 1785 ∞17 II 1778 Paweł Jurnost, katolik z Mostów k/Cieszyna¹⁵⁹.

34. **Ewa** *Markłowice (chrzest 12 II 1761) †przed 23 I 1763¹⁶⁰.

35. **Ewa** *23 I 1763 †23 I 1763 Brandys¹⁶¹.

36. **Anna** *Brandys (chrzest 19 IV 1764) ∞11 VII 1783 Andrzej Kincel, katolik, chałupnik w Mostach k/Cieszyna¹⁶².

37. **Adam** *Brandys (chrzest 24 XI 1766) †przed 18 V 1770¹⁶³.

38. **Zuzanna** *Brandys (chrzest 24 I 1768) ∞28 X 1787 Jan Prutek z Mostów k/Cieszyna¹⁶⁴.

39. **Adam** *18 V 1770 Brandys †18 V 1770 Brandys¹⁶⁵.

40. **Adam** *Brandys (chrzest 1 IX 1771)¹⁶⁶.

41. **Helena** *Brandys (chrzest 8 IV 1776)¹⁶⁷ †2 XI 1805 Brandys¹⁶⁸ ∞13 VIII 1793 Jakub Tomanek¹⁶⁹.

■ 153 PMMC, Metryki chrztów, t. 12, s. 895; PMMC, Metryki zgonów, t. 4 A, s. 67. W 1794 r. jego młodszy brat został nazwany jedynym synem Jana; BiAT, Metryki ślubów, t. 1, s. 1078.

154 PMMC, Metryki chrztów, t. 13, s. 1153.

155 BiAT, Metryki chrztów, t. 4, s. 129 [stara paginacja: s. 128]; BiAT, APEAC, sygn. 1677, Immatriculations-Buch des evangelischen Gymnasium von Teschen 1801–1840, s. 13.

156 BiAT, Metryki ślubów, t. 1, s. 1078.

157 BiAT, Metryki ślubów, t. 2, s. 154.

158 PMMC, Metryki chrztów, t. 12, s. 599.

159 PMMC, Metryki ślubów, t. 6, s. 601; PMMC, Metryki zgonów, t. 4 A, s. 191.

160 PMMC, Metryki chrztów, t. 12, s. 800.

161 PMMC, Metryki chrztów, t. 12, s. 886.

162 PMMC, Metryki chrztów, t. 12, s. 946; PMMC, Metryki ślubów, t. 7 A, s. 8.

163 PMMC, Metryki chrztów, t. 13, s. 1080.

164 PMMC, Metryki chrztów, t. 13, s. 1147; PMMC, Metryki ślubów, t. 7 A, Mosty, s. 3.

165 PMMC, Metryki chrztów, t. 13, s. 1258.

166 PMMC, Metryki chrztów, t. 13, s. 1315.

167 PMMC, Metryki chrztów, t. 13, s. 1486.

168 PMMC, Metryki zgonów, t. 4 A, Brandys, s. 23.

169 PMMC, Metryki ślubów, t. 7 A, Brandys.

Siódme pokolenie – potomstwo Pawła [31]

42. **Jan** *11 II 1795 Marklowice¹⁷⁰.

43. **Paweł** *23 III 1798 Marklowice¹⁷¹ †23 V 1883 Ligota Alodialna¹⁷² ∞5 IX 1820 Maria Harwot, luteranka z Mistrzowic¹⁷³, †4 XII 1880 Ligota Alodialna¹⁷⁴.

44. **Anna** *Marklowice (chrzest 15 II 1801)¹⁷⁵.

45. **Zuzanna** *Marklowice (chrzest 31 X 1804)¹⁷⁶ ∞4 VII 1830 Paweł Pindur, parobek w Lesznej¹⁷⁷.

46. **Maria** *Marklowice (chrzest 13 V 1809), służąca w Mostach koło Cieszyna (1832) ∞19 XI 1832 Adam Töper, chałupnik w Domasłowicach¹⁷⁸.

Ósme pokolenie – potomstwo Pawła [43]

47. **Jan** *Marklowice (chrzest 24 XII 1823)¹⁷⁹ †26 VI 1875 Kocobędz¹⁸⁰ ∞1) 10 IX 1850 Anna wdowa po Janie Gajdaczku, chałupniku w Pogwizdowie nr 42¹⁸¹, †25 VIII 1856 Pogwizdów¹⁸², ∞2) 23 II 1857 Maria Harwot, córka Jana z Mistrzowic, †29 XI 1909¹⁸³.

48. **Paweł** *Marklowice (chrzest 9 V 1826)¹⁸⁴ †28 IX 1876 Marklowice¹⁸⁵ ∞1) 21 II 1854 Anna Koźdoń, córka Pawła z Kostkowic, †5 IV 1871 Marklowice¹⁸⁶, ∞2) 6 VIII 1871 Anna Teper *27 VIII 1842, córka Pawła, zagrodnika w Dolnym

■ 170 Parafia rzymskokatolicka pw. św. Jana Nepomucena w Pogwizdowie [dalej: PJNP], Metryki chrztów – Pogwizdów, Brzezówka, Marklowice 1785–1816/1821, Marklowice, s. 7. Chrzest 18 lutego 1795 r.: BiAT, Metryki chrztów, t. 3, s. 444.

171 PJNP, Metryki chrztów – Pogwizdów, Brzezówka, Marklowice 1785–1816/1821, Marklowice, s. 9. Chrzest 25 marca 1798 r.: BiAT, Metryki chrztów, t. 3, s. 569 [stara paginacja: s. 568].

172 BiAT, Metryki zgonów, t. 4, s. 413–414 [stara paginacja: k. 206].

173 BiAT, Metryki ślubów, t. 2, s. 260–261 [stara paginacja: k. 247].

174 BiAT, Metryki zgonów, t. 4, s. 155–156 [stara paginacja: k. 128].

175 BiAT, Metryki chrztów, t. 3, s. 674 [stara paginacja: s. 675].

176 BiAT, Metryki chrztów, t. 3, s. 814 [stara paginacja: s. 815].

177 PMMC, Metryki ślubów, t. 7 A, Frysztaćkie Przedmieście, s. 10.

178 BiAT, Metryki chrztów, t. 4, s. 129 [stara paginacja: s. 128]; PMMC, Metryki ślubów, t. 8 B, Mosty, s. 20.

179 BiAT, Metryki chrztów, t. 4, s. 757–758 [stara paginacja: k. 605].

180 BiAT, Metryki zgonów, t. 3, s. 572 [stara paginacja: s. 63].

181 BiAT, Metryki ślubów, t. 2, s. 696–697 [stara paginacja: k. 460].

182 BiAT, Metryki zgonów, t. 2, s. 122.

183 BiAT, Metryki ślubów, t. 3, s. 97–98.

184 BiAT, Metryki chrztów, t. 4, s. 837–838 [stara paginacja: k. 646].

185 BiAT, Metryki zgonów, t. 4, s. 7–8 [stara paginacja: k. 4].

186 BiAT, Metryki ślubów, t. 3, s. 57–58; BiAT, Metryki zgonów, t. 2, s. 681–682 [stara paginacja: s. 471–472]. Anna Miencielowa zmarła na zapalenie płuc.

Żukowie, i Marii z domu Sikora¹⁸⁷ (2v. 19 II 1882 Jerzy Sikora, komornik w Markłowicach)¹⁸⁸.

49. **Jerzy** *Markłowice (chrzest 16 II 1829)¹⁸⁹ ∞6 IX 1853 Katarzyna Koziół, córka Pawła, siedlaka w Zamarskach¹⁹⁰.

50. **Anna** *10 IX 1833 Markłowice ∞4 XI 1851 Andrzej Sojka, zagrodnik w Brzezówce¹⁹¹.

51. **Andrzej** *1 XI 1837 Markłowice¹⁹² †28 VIII 1900 Ligota Alodialna¹⁹³ ∞1) 2 V 1858 Maria Śniegoń, córka Pawła, siedlaka w Trzyńcu¹⁹⁴, †24 IV 1864 Ligota Alodialna¹⁹⁵, ∞2) 10 VII 1864 Anna, wdowa po Pawle Janiku z Ropicy¹⁹⁶, †25 IX 1876 Ligota Alodialna¹⁹⁷, ∞3) 1877 Zuzanna Tolasz, córka Andrzeja, właściciela gruntu w Pruchnej, i Zuzanny z domu Gabryś¹⁹⁸ (2v. 1 II 1903 Jan Biesok, murarz w Cieszynie, syn chałupnika w Międzyrzeczu Dolnym)¹⁹⁹.

Dziewiąte pokolenie – potomstwo Pawła [48]

52. **Jan** *4 VIII 1855 Markłowice †24 VII 1856 Markłowice²⁰⁰.

53. **Paweł** *22 IX 1856 Markłowice²⁰¹ †6 VII 1928²⁰² ∞23 IX 1879 Zuzanna Mrózek z Bystrzycy, córka Jana, *21 I 1861²⁰³.

■ 187 BiAT, Metryki ślubów, t. 4, s. 100–101 [stara paginacja: k. 519–520]; Metryki chrztów, t. 5, s. 570.

188 BiAT, Metryki ślubów, t. 5, s. 257–258.

189 BiAT, Metryki chrztów, t. 4, s. 927–928 [stara paginacja: k. 691].

190 BiAT, Metryki ślubów, t. 3, s. 47–48.

191 BiAT, Metryki chrztów, t. 4, s. 1117–1118 [stara paginacja: k. 785]; BiAT, Metryki ślubów, t. 3, s. 15–16.

192 BiAT, Metryki chrztów, t. 5, s. 194.

193 ZAO, SMSK, sign. ET VII 91, Metryki zgonów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1900 rok, k. 107.

194 BiAT, Metryki ślubów, t. 3, s. 119–120.

195 BiAT, Metryki zgonów, t. 2, s. 408–409 [stara paginacja: s. 203–204].

196 BiAT, Metryki ślubów, t. 3, s. 323–324.

197 BiAT, Metryki zgonów, t. 4, s. 5–6.

198 Rok ślubu w metryce zgonu Andrzeja. Informacja o trzeciej żonie w metryce chrztu ich syna Pawła (*20 VI 1879): BiAT, Metryki chrztów, t. 11, s. 393–394 [stara paginacja: k. 197]. Pruchna należała do parafii ewangelicko-augsburskiej w Drogomyślu, której metryki uległy zniszczeniu w czasie II wojny światowej.

199 ZAO, SMSK, sign. ET VII 94, Metryki ślubów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1903 rok, k. 30.

200 BiAT, Metryki chrztów, t. 7, s. 443; BiAT, Metryki zgonów, t. 2, s. 120.

201 BiAT, Metryki chrztów, t. 7, s. 498.

202 BiAT, Metryki chrztów, t. 7, s. 498 (dopisek w metryce chrztu).

203 ZAO, SMSK, sign. ET II 9, Metryki ślubów parafii ewangelicko-augsburskiej w Bystrzycy 1859–1882, k. 218v–219 [stara paginacja: k. 217].

54. **Andrzej** *26 XI 1857 Marklowice²⁰⁴ ∞6 II 1881 Anna Welszar, córka Jana, chałupnika w Markłowicach nr 12, i Anny z domu Kajzar, *24 I 1852²⁰⁵ †4 IV 1912²⁰⁶.

55. **Maria** *26 IV 1859 Marklowice †29 X 1859 Marklowice²⁰⁷.

56. **Jan** *18 VIII 1860 Marklowice †3 VIII 1861 Marklowice²⁰⁸.

57. **Anna** *7 VI 1862 Marklowice ∞4 XI 1884 Paweł Malerz, syn chałupnika ze Stanisłowic²⁰⁹.

58. **Maria** *23 V 1865 Marklowice ∞18 IX 1881 Paweł Klus, pomocnik młynarza w Łąkach, syn zagrodnika w Gródku²¹⁰.

59. **Jerzy** *2 III 1867 Marklowice †1 XII 1873 Marklowice²¹¹.

60. **Zuzanna** *20 IX 1868 Marklowice²¹².

61. **Jan** *26 II 1871 Marklowice †19 III 1871 Marklowice²¹³.

62. **Ewa** *10 V 1872 Marklowice †21 VII 1873 Marklowice²¹⁴.

63. **Jan** *9 VIII 1874 Marklowice †21 I 1939²¹⁵ ∞17 X 1899 Ewa Bruk, córka Jerzego, zagrodnika w Oldrzychowicach²¹⁶.

64. **Adam** *10 X 1875 Marklowice²¹⁷.

■ 204 BiAT, Metryki chrztów, t. 7, s. 575.

205 BiAT, Metryki ślubów, t. 5, s. 201–202 [stara paginacja: k. 102].

206 Data na podstawie nagrobku na cmentarzu ewangelickim w Cieszynie-Marłowicach.

207 BiAT, Metryki chrztów, t. 8, s. 47–48; BiAT, Metryki zgonów, t. 2, s. 198.

208 BiAT, Metryki chrztów, t. 8, s. 235–236; BiAT, Metryki zgonów, t. 2, s. 287–288.

209 BiAT, Metryki chrztów, t. 8, s. 467–468; BiAT, Metryki ślubów, t. 5, s. 387–388 [stara paginacja: k. 195].

210 BiAT, Metryki chrztów, t. 8, s. 879–880; BiAT, Metryki ślubów, t. 5, s. 223–224.

211 BiAT, Metryki chrztów, t. 9, s. 159–160; BiAT, Metryki zgonów, t. 3, s. 542 [stara paginacja: k. 33].

212 BiAT, Metryki chrztów, t. 9, s. 351–352. Mieszkała później w Stanisłowicach, gdzie 4 października 1896 r. urodziła nieślubnych synów Rudolfa i Andrzeja: ZAO, SMSK, sign. ET VII 68, Metryki chrztów parafii ewangelicko-augsburskiej za 1896 rok, k. 276. Starszy z nich zmarł 5 marca 1897 r., młodszy w 1955 r. zmienił nazwisko na „Mëntel”: Urząd Stanu Cywilnego w Cieszynie [dalej: USCC], Metryki chrztów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie 1894–1896, k. 276.

213 BiAT, Metryki chrztów, t. 9, s. 669–670 (błędne nazwisko panieńskie matki: Wigłasz); BiAT, Metryki zgonów, t. 2, s. 679–680 [stara paginacja: s. 469–470]. Jako przyczynę zgonu podano „konwulsje”.

214 BiAT, Metryki chrztów, t. 10, s. 22; BiAT, Metryki zgonów, t. 3, s. 537 [stara paginacja: 28].

215 BiAT, Metryki chrztów, t. 10, s. 164.

216 ZAO, SMSK, sign. ET II 21, Metryki ślubów parafii ewangelicko-augsburskiej w Bystrzycy 1883–1905, k. 218.

217 BiAT, Metryki chrztów, t. 10, s. 248.

65. **Jerzy** *13 IV 1877 Marklowice †1931²¹⁸ ∞22 VIII 1904 Ewa Teper, córka Jerzego, chałupnika w Żukowie Dolnym²¹⁹.

Dziesiąte pokolenie – potomstwo Pawła [53]

66. **Anna** *23 VI 1881 Marklowice †28 VI 1950 Cieszyn ∞17 II 1900 Jan Zagóra, rolnik w Ligotce Kameralnej²²⁰.

67. **Maria** *29 VIII 1883 Marklowice²²¹ ∞15 XI 1904 Adam König, syn chałupnika w Roztropicach²²².

68. **Jan** *8 XII 1885 Marklowice †21 IV 1888 Marklowice²²³.

69. **Paweł** *20 II 1888 Marklowice †18 VIII 1888 Marklowice²²⁴.

70. **Jan** *3 VI 1889 Marklowice †14 VI 1889 Marklowice²²⁵.

71. **Zuzanna** *19 VIII 1891 Marklowice †4 VI 1907²²⁶.

72. **Paweł** *12 III 1896 Marklowice²²⁷ †12 III 1916 Jakubeny (Jakobeny, obecnie Iacobeni, Rumunia)²²⁸.

Dziesiąte pokolenie – potomstwo Andrzeja [54]

73. **Paweł** *16 XI 1881 Marklowice²²⁹.

■ 218 BiAT, Metryki chrztów, t. 11, s. 97–98 [stara paginacja: k. 50].

219 ZAO, SMSK, sign. ET VII 95, Metryki ślubów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1904 rok, k. 69.

220 ZAO, SMSK, sign. ET VII 19, Metryki chrztów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1881 rok, k. 344; BiAT, Metryki chrztów, t. 11, s. 685–686; ZAO, SMSK, sign. ET VII 82, Metryki ślubów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1900 rok, k. 234

221 BiAT, Metryki chrztów, t. 12, s. 293–294.

222 ZAO, SMSK, sign. ET VII 95, Metryki ślubów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1904 rok, k. 78.

223 BiAT, Metryki chrztów, t. 12, s. 655–656 [stara paginacja: k. 330]; ZAO, SMSK, sign. ET VII 61, Metryki zgonów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1888 rok, k. 15.

224 BiAT, Metryki chrztów, t. 13, s. 247–248; ZAO, SMSK, sign. ET VII 61, Metryki zgonów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1888 rok, k. 27.

225 BiAT, Metryki chrztów, t. 13, s. 461–462; ZAO, SMSK, sign. ET VII 62, Metryki zgonów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1889 rok, k. 53.

226 USCC, Metryki chrztów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie 1891–1893, k. 65.

227 USCC, Metryki chrztów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie 1894–1896, k. 222.

228 APK/C, Bezirksgericht Teschen, sygn. 925.

229 BiAT, Metryki chrztów, t. 12, s. 28–29; ZAO, SMSK, sign. ET VII 19, Metryki chrztów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1881 rok, k. 14.

74. **Maria** *30 I 1883 Marklowice²³⁰ ∞9 X 1904 Antoni Martinek, górnik w Mi-
chałkowicach²³¹.

75. **Anna** *5 IV 1885 Marklowice †29 X 1888 Marklowice²³².

76. **Ewa** *22 XII 1886 Marklowice²³³.

77. **Zuzanna** *5 VI 1888 Marklowice²³⁴.

78. **Jan** *3 II 1890 Marklowice †23 IV 1890 Marklowice²³⁵.

79. **Anna** *24 VIII 1895²³⁶.

Summary

The Mienciel Family (the Mięciel Family) – the History of a Peasant Family from Marklowice near Cieszyn from the 18th to the Early 20th Century

The article presents an outline of the history of the peasant family named Mienciel/Mięciel, primarily focusing on the line settled in 1720 in Marklowice near Cieszyn. Its most famous representative was Paweł (born in 1881), a teacher in Międzywieć and Hrušov and a headmaster of the Evangelical Elementary School in Lviv (German: Evangelische Volksschule in Lemberg; Polish: Ewangelicka Szkoła Ludowa we Lwowie), who before 1920 was an activist of the pro-German Silesian People's Party.

The collected material can be used for research, among others, over the peasant family names and the course of the Counter-Reformation in Cieszyn Silesia (the Mienciel family converted from Protestantism to Catholicism, but after 1781 one of the family members, probably under the influence of the Lutheran mother, converted to Protestantism).

■ 230 BiAT, Metryki chrztów, t. 12, s. 309–310 [stara paginacja: k. 105].

231 ZAO, SMSK, sign. ET VII 95, Metryki ślubów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1904 rok, k. 74 (tam błędna data ur. Marii – 5 VII 1881).

232 BiAT, Metryki chrztów, t. 12, s. 547–548 [stara paginacja: k. 276]; ZAO, SMSK, sign. ET VII 61, Metryki zgonów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1888 rok, k. 32.

233 BiAT, Metryki chrztów, t. 13, k. 18.

234 BiAT, Metryki chrztów, t. 13, k. 153.

235 USCC, Metryki chrztów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1890 rok, k. 294; ZAO, SMSK, sign. ET VII 63, Metryki zgonów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1890 rok, k. 86.

236 ZAO, SMSK, sign. ET VII 67, Metryki chrztów parafii ewangelicko-augsburskiej w Cieszynie za 1895 rok, k. 168; USCC, Metryki chrztów parafii ewangelicko-augsburskiej 1894–1896, k. 168.